

فصل اول کلیات

ماده‌ی ۱: تعریف

دوره‌ی دکتری Ph.D بالاترین مقطع تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک می‌انجامد و مجموعه‌ای هماهنگ از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی است.

ماده‌ی ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره‌ی دکتری، تربیت افرادی است که با احاطه یافتن بر آثار علمی در یک زمینه‌ی خاص، آشنا شدن با روش‌های پیشرفته‌ی تحقیق و دستیابی به جدیدترین مبانی آموزشی و پژوهشی، بتوانند با نوآوری در زمینه‌های علمی و تحقیقاتی، در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش، در رشته‌ی تخصصی خود مؤثر واقع شده و به تازه‌هایی در جهان دانش دست یابند.

ماده‌ی ۳: محور اصلی

محور اصلی فعالیت‌های دوره‌ی دکتری، پژوهش و کسب تخصص در یک رشته‌ی خاص علمی است و آموزش وسیله‌ی رفع کاستی‌های آموزشی دانشجویان است تا راه را برای وصول به اهداف این دوره هموار سازد.

ماده‌ی ۴: مراحل دوره

دوره‌ی دکتری به دو مرحله‌ی آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود.
الف) مرحله‌ی آموزشی: از زمان پذیرش دانشجو در آزمون ورودی آغاز و به قبولی در آزمون یا ارزیابی جامع ختم می‌شود.
ب) مرحله‌ی پژوهشی: بعد از مرحله‌ی آموزشی و با تصویب موضوع رساله آغاز و با تدوین و دفاع از آن به پایان می‌رسد.

تذکره: دانشجویان دوره‌ی دکتری می‌توانند تحقیقات اولیه‌ی مرحله‌ی پژوهشی خود را در مرحله‌ی آموزشی آغاز نمایند، ولی ثبت نام رسمی آنان برای مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، منوط به موفقیت در آزمون یا ارزیابی جامع است.

فصل دوم شرایط ورود

ماده‌ی ۵:

شرایط ورود به دوره‌ی دکتری عبارت است از:

- ۱) دارا بودن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- ۲) دارا بودن دانشنامه‌ی کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکتری حرفه‌ای یا بالاتر، متناسب با رشته‌ی تحصیلی مورد تقاضا از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور که به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

تبصره: تشخیص این که دارنده‌ی کدام دانشنامه در چه رشته‌ای می‌تواند تحصیل کند و همچنین تعیین شرایط تطبیق، به عهده‌ی کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی رشته‌ی مورد تقاضای داوطلب می‌باشد.

- ۳) احراز توانایی در آزمون یکی از زبان‌های خارجی به تعیین شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه.
- ۴) قبولی در آزمون اختصاصی ورود به دکتری.
- ۵) داشتن معرفی‌نامه، مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره‌ی دکتری، حداقل از ۲ تن از استادان مقطع کارشناسی ارشد داوطلب که حتی‌الامکان یکی از آنان استاد راهنمای پایان‌نامه‌ی او بوده باشد.

تبصره‌ی ۱: احراز صلاحیت و توانایی در زبان خارجی منوط به کسب حداقل ۵۰٪ نمره‌ی آزمون‌های تافل، تولیمو، MCHE و یا سایر آزمون‌های مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، حداکثر تا پایان نیمسال سوم و قبل از آزمون یا ارزیابی جامع می‌باشد.

تبصره‌ی ۲: دانشجویانی که در بدو ورود به دوره‌ی دکتری، حدنصاب نمره‌ی زبان خارجی را ارائه نمایند، مشروط به این که بیش از یک‌سال از تاریخ آن نگذشته باشد، مورد قبول است.

ماده‌ی ۶:

تحصیل در دوره‌ی دکتری تمام‌وقت بوده و دانشجو متعهد و ملزم به حضور تمام وقت در دانشگاه می‌باشد.

فصل سوم برگزاری آزمون ورودی

ماده‌ی ۷:

آزمون ورودی دوره‌ی دکتری یک بار در سال و در اردیبهشت ماه برای کلیه‌ی دانشکده‌ها برگزار می‌گردد.

ماده‌ی ۸:

دانشکده‌هایی که مایل به برگزاری آزمون ورودی و پذیرش دانشجوی دکتری می‌باشند، پس از کسب مجوز پذیرش از دانشگاه و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، باید تا پایان دی ماه هر سال آمادگی خود را به همراه عناوین رشته و گرایش و دروس آزمون، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نمایند.

ماده‌ی ۹:

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه پس از بررسی مقررات و ضوابط، در صورت تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، اقدام به انتشار آگهی و برگزاری آزمون می‌نماید.

ماده‌ی ۱۰:

گروه آموزشی مجری پذیرش دانشجوی دوره‌ی دکتری با تشکیل کمیته‌های علمی طراحان سؤال، باید یک هفته قبل از برگزاری آزمون ورودی، سؤالات مربوط به هر درس را به تعداد داوطلبان در پاکت‌های دربسته توسط نماینده‌ی دانشکده تحویل مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه دهد.

ماده‌ی ۱۱:

زبان سؤال‌های آزمون به استثنای سؤال‌های زبان خارجی، فارسی است.

ماده‌ی ۱۲:

در روز برگزاری آزمون، نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه، نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیران گروه‌های آموزشی مربوط برای نظارت بر صحت برگزاری آزمون در جلسه‌ی آزمون شرکت می‌نمایند.

ماده‌ی ۱۳:

طراحان سؤال موظفند حداکثر تا سه هفته بعد از برگزاری آزمون کتبی، اوراق را در تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصحیح کرده و نمرات را تحویل دهند.

ماده‌ی ۱۴:

پس از اعلام نمرات کتبی، حداکثر در طول دو هفته با تشکیل کمیته‌ای مرکب از معاون آموزشی دانشگاه، مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه، رئیس دانشکده و مدیر گروه مربوط، اسامی داوطلبانی که حدنصاب نمره‌ی کتبی (به تشخیص کمیته‌ی مذکور ۴۵ تا ۵۰٪) را کسب نموده‌اند، به ترتیب حروف الفبا، حداکثر تا سه برابر ظرفیت پذیرش برای انجام مصاحبه‌ی شفاهی به دانشکده اعلام می‌شوند.

ماده‌ی ۱۵:

مصاحبه‌ی علمی با حضور استادان واجد شرایط راهنمایی دانشجویان دکتری، به تشخیص کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه، نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیر گروه آموزشی برگزار می‌گردد. نمرات مصاحبه (از ۳۰ نمره مطابق جدول پیوست ۱)، حداکثر طی دو هفته از طریق دانشکده به دانشگاه اعلام می‌گردد. داوطلبانی که با احتساب ۷۰٪ نمره‌ی کتبی و ۳۰٪ نمره‌ی مصاحبه، حدنصاب لازم (۵۰٪) را کسب نمایند، به ترتیب اولویت و به میزان ظرفیت پذیرفته می‌شوند. اسامی پذیرفته شدگان نهایی حداکثر طی ۲ هفته از طریق تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌گردد تا پس از طی مراحل قانونی (گزینش) نسبت به ثبت نام و شروع تحصیل اقدام شود.

فصل چهارم تعیین استاد راهنما

ماده‌ی ۱۶:

مسئولیت راهنمایی دانشجو از نخستین نیمسال تحصیلی بر عهده‌ی استاد راهنماست که به درخواست دانشجو از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه ذی ربط تعیین می‌گردد. به هر حال، انتخاب استاد راهنما برای هر دانشجوی دوره‌ی دکتری حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی انجام می‌پذیرد.

تبصره: به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله‌ی دانشجو می‌تواند به طور مشترک به دو استاد راهنما واگذار شود.

ماده‌ی ۱۷:

به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه، یک تا دو نفر از اعضای هیأت علمی یا صاحب‌نظران و محققان برجسته، به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شوند.

تبصره: استاد مشاور باید دارای مدرک دکتری یا حداقل مرتبه‌ی استادیاری با سابقه‌ی ۳ سال تدریس یا تحقیق در دوره‌ی کارشناسی ارشد مرتبط با موضوع و اهداف رساله باشد. دارا بودن مدرک دکتری برای صاحب‌نظران و محققانی که عضو هیأت علمی نیستند، الزامی است.

فصل پنجم مرحله‌ی آموزشی

ماده‌ی ۱۸:

دانشجویی که در دوره‌ی دکتری ثبت نام می‌کند، با توجه به میزان دروس مورد نیاز رشته، موظف است بین ۱۲ تا ۱۸ واحد درسی را مطابق با برنامه‌ی مصوب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه در مدت مجاز دوره، با موفقیت بگذراند.

ماده‌ی ۱۹:

اگر دانشجویی تعدادی از واحدهای درسی لازم را در مقطع کارشناسی ارشد نگذرانده باشد، به تشخیص کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، موظف است کمبود واحدهای درسی خود را در مرحله‌ی آموزشی جبران کند.

تکلیف: حداکثر تعداد واحدهای جبرانی ۱۶ واحد و حداقل نمره‌ی آنها بدون احتساب در میانگین کل دانشجو، در هر درس ۱۲ از ۲۰ است. به ازای هر ۸ واحد جبرانی، یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی افزوده می‌شود.

ماده‌ی ۲۰:

دروس مرحله‌ی آموزشی در هر رشته، توسط گروه برنامه ریزی ذی‌ربط در شورای عالی برنامه‌ریزی تهیه و تدوین گردیده و به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی رسیده است. از این رو، برای رشته‌هایی که برنامه‌ی آنها هنوز به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی نرسیده، لازم است گروه آموزشی مربوط عناوین و سرفصل دروس را تدوین نماید تا پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب آن در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جهت بررسی و تصویب نهایی به شورای دانشگاه ارسال گردد.

ماده‌ی ۲۱:

ثبت نام دانشجو طبق تقویم دانشگاه انجام می‌شود و چنانچه دانشجو نسبت به ثبت نام اقدام ننماید، به منزله‌ی انصراف از تحصیل می‌باشد.

ماده‌ی ۲۲:

دانشجو در مرحله‌ی آموزشی، موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۱۰ واحد از دروس مرحله‌ی آموزشی (مطابق برنامه‌ی مصوب) را با نظر گروه انتخاب و ثبت نام کند، مگر آن که دروس باقی مانده‌ی او کمتر از ۶ واحد باشد. در صورتی که دانشجو دروس جبرانی هم انتخاب نماید، تعداد واحدهای انتخابی به ۸ تا ۱۲ واحد در هر نیمسال افزایش می‌یابد.

تبصره‌ی ۱: در صورت کسب میانگین نیمسال بالای ۱۸، با تصویب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه، دانشجو می‌تواند در نیمسال بعدی تا ۱۲ واحد اخذ کند.

تبصره‌ی ۲: اگر دانشجو بنا به دلایل موجه و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه کمتر از ۶ واحد اخذ کند، نیمسال مذکور جزو سنوات تحصیلی وی محسوب خواهد شد، اما چنانچه امکان ارائه‌ی دروس به میزان حداقل ۶ واحد برای گروه میسر نباشد، نیمسال فوق جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد.

ماده‌ی ۲۳:

حداقل نمره‌ی قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و حداقل میانگین کل قابل قبول دوره‌ی آموزشی ۱۶ از ۲۰ است. میانگین مذکور براساس نمره‌های درس‌های گذرانده محاسبه می‌شود و در صورتی که کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال از سنوات تحصیلی قانونی، درس‌هایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند.

تبصره‌ی ۱: پس از اجرای مفاد ماده‌ی فوق، چنانچه میانگین کل نمره‌های دانشجو در مرحله‌ی آموزشی به ۱۶ نرسد، از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

ماده‌ی ۲۴:

طول مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی با احتساب آزمون یا ارزیابی جامع ۲ تا ۵ نیمسال تحصیلی است. چنانچه دانشجو نتواند مرحله‌ی آموزشی را در این مدت به پایان برساند، از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره: در صورتی که دانشجو بنابه عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش‌بینی، موفق به اتمام تحصیل در مدت مجاز نشود، موضوع به درخواست استاد راهنما و با حضور ایشان در کمیسیون موارد خاص دانشگاه قابل بررسی است.

فصل ششم

اتمام مرحله‌ی آموزشی

مرحله‌ی آموزشی با قبولی دانشجو در آزمون یا ارزیابی جامع به اتمام می‌رسد. هدف از برگزاری آزمون جامع عبارت است از:

۱. احراز قابلیت‌های علمی دانشجویان
۲. توانایی مواجهه با مسائل و برخورداری از روحیه‌ی علمی
۳. برخورداری از قوه‌ی ابتکار و توانمندی‌های پژوهشی

آزمون جامع

ماده‌ی ۲۵:

دانشجویانی که دروس مرحله‌ی آموزشی را با موفقیت به اتمام رسانده باشند و میانگین کل آنان کمتر از ۱۶ نباشد، پس از کسب مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، باید در اولین آزمون جامع که به صورت کتبی و شفاهی برگزار می‌شود، شرکت نمایند.

ماده‌ی ۲۶:

اسامی متقاضیان شرکت در آزمون جامع توسط دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه منعکس شده و پس از ارائه‌ی نمره قبولی آزمون زبان خارجی و تأیید صلاحیت شرکت آنان در آزمون جامع، مجوز شرکت در آزمون توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه صادر می‌گردد.

ماده‌ی ۲۷:

آزمون جامع با تقاضای دانشجو و تأیید استاد راهنما در مدت زمان تعیین شده و زیر نظر مدیر کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و توسط هیأتی مرکب از ۵ نفر به شرح زیر برگزار می‌شود:

۱. استاد راهنما
۲. سه عضو هیأت علمی، دارای حداقل مرتبه‌ی استادیاری با سابقه‌ی ۳ سال تدریس یا تحقیق در مقاطع تحصیلات تکمیلی - که حداقل یکی از آنان، مدعو از خارج از دانشگاه باشد - با نظر گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده.
- ۳- یک عضو هیأت علمی دانشکده با معرفی مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه یا معاون آموزشی دانشگاه به عنوان نماینده‌ی حوزه‌ی معاونت آموزشی و معاونت پژوهشی که حداقل استادیار با درجه دکتری باشد.

ماده‌ی ۲۸:

آزمون جامع دو بار در سال و براساس پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در بهار و پاییز برگزار می‌گردد.

ماده‌ی ۲۹:

آزمون جامع کتبی، حداقل در ۴ درس از دروس رشته‌ی مربوط و به انتخاب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، انجام می‌شود.

ماده‌ی ۳۰:

ترکیب هیأت برگزارکننده‌ی آزمون شفاهی جامع می‌تواند همان ترکیب آزمون کتبی باشد. (تغییر در ترکیب هیأت با تقاضای استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده میسر می‌باشد.)

ماده‌ی ۳۱:

آزمون کتبی و شفاهی جامع در دو روز متوالی برگزار می‌گردد و نتایج باید حداکثر پس از دو هفته به مدیریت تحصیلات تکمیلی اعلام گردد.

ماده‌ی ۳۲:

ارزش آزمون‌های کتبی و شفاهی جامع به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد نمره‌ی نهایی است و میانگین کل نمرات آزمون جامع، نباید کمتر از ۱۵ باشد.

ارزیابی جامع

ارزیابی جامع به مفهوم ارزیابی قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی با تأکید بر فعالیت‌های دوره‌ی دکتری دانشجو برای استمرار قابلیت‌های پژوهشی و باز تعریفی از آزمون جامع دوره‌ی دکتری می‌باشد که با هدف تنوع‌بخشی به آزمون جامع و ارتقای کیفی دوره و نیز صرفه‌جویی در وقت، انرژی و امکانات دانشگاه و دانشجویان با محوریت ارزیابی موضوع رساله انجام می‌پذیرد.

ماده‌ی ۳۳:

در صورت کسب حداقل سه امتیاز از بندهای ۲-۳ تا ۲-۷ آیین‌نامه‌ی ارتقا (مقالات علمی- پژوهشی، علمی- ترویجی و کنفرانسی ...) که حاصل فعالیت‌های پژوهشی در دوره‌ی دکتری و مطابق با آیین‌نامه‌ی ارتقای اعضای هیأت علمی باشد، دانشجو می‌تواند به تشخیص کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه به جای آزمون جامع در ارزیابی جامع که به صورت شفاهی انجام می‌شود، شرکت نماید.

تبصره‌ی ۱: ترکیب هیأت داوران در جلسه‌ی ارزیابی جامع و نحوه‌ی انتخاب آنان، مطابق ماده‌ی ۲۷ همین آیین‌نامه می‌باشد.

تبصره‌ی ۲: مراحل تصویب موضوع رساله، مطابق ماده‌ی ۳۸ آیین‌نامه می‌تواند به صورت همزمان با ارزیابی جامع انجام گیرد.

ماده‌ی ۳۴:

در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون یا ارزیابی جامع، آزمون یا ارزیابی مجدد تنها برای یک‌بار دیگر و در اولین آزمون بعدی انجام می‌پذیرد. به هر حال، در مرحله‌ی آموزشی سقف حداکثر ۵ نیمسال تحصیلی باید رعایت شود و دانشجو تا پایان نیمسال پنجم باید آزمون یا ارزیابی جامع را با موفقیت بگذراند.

تبصره: به منظور پیشگیری از اتلاف وقت و یا رکود در امور پژوهشی دانشجویان دوره‌ی دکتری، نتایج آزمون یا ارزیابی جامع باید حداکثر تا سه هفته بعد از برگزاری آزمون توسط نماینده‌ی معاونین آموزشی و پژوهشی، از طریق دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و تحصیلات تکمیلی دانشگاه نیز ظرف مدت یک هفته، قبولی (۱۵ از ۲۰) و یا عدم قبولی دانشجو را اعلام نماید.

فصل هفتم

مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله

ماده‌ی ۳۵:

ثبت نام دانشجوی در مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، پس از اعلام قبولی وی در آزمون یا ارزیابی جامع، صورت می‌گیرد.

ماده‌ی ۳۶:

موضوع یا موضوعات پیشنهادی رساله‌ی دانشجو متناسب با گرایش تخصصی، حداکثر تا پایان نیمسال سوم تحصیلی تعیین و چارچوب کلی آن توسط استاد راهنما مشخص و به کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه ارائه می‌شود.

ماده‌ی ۳۷:

دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی موظف است در هر نیمسال تحصیلی، حداقل یک گزارش مکتوب از پیشرفت کار خود را تحویل استاد راهنما دهد. این گزارش پس از تأیید استاد راهنما جهت درج در پرونده‌ی تحصیلی دانشجو به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می‌گردد.

ماده‌ی ۳۸:

دانشجو باید حداکثر در طول یک نیمسال تحصیلی پس از قبولی در آزمون یا ارزیابی جامع، موضوع رساله‌ی خود را به تصویب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه برساند.

بدیهی است به منظور داوری درباره‌ی طرح رساله‌ی پیشنهادی، طرح تدوین شده می‌بایست یک ماه قبل از برگزاری جلسه برای داوران مربوط ارسال گردد. ضمناً تعیین داوران و تصویب نهایی موضوع رساله در کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه انجام می‌پذیرد. تصویب موضوع رساله‌ی دکتری منوط به برگزاری سمینار عمومی بوده و داوری آن توسط سه نفر از اعضای هیأت علمی دارای حداقل مرتبه‌ی استادیاری و با ۳ سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در مقاطع تحصیلات تکمیلی انجام می‌گیرد.

ماده‌ی ۳۹:

تعداد واحدهای رساله در مرحله‌ی پژوهشی، با توجه به تعداد واحدهای گذرانده در مرحله‌ی آموزشی، حداقل ۱۸ و حداکثر ۲۴ واحد است. به هر حال، مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجو در دوره‌ی دکتری باید ۳۶ واحد باشد.

ماده‌ی ۴۰:

تمام فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، باید با هدایت و نظارت استاد راهنما انجام گیرد. دانشجو موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین می‌کند، نتیجه‌ی تحقیقات خود را به وی گزارش دهد.

ماده‌ی ۴۱:

دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی موظف است حداقل یک سمینار (با اعلام عمومی) از پیشرفت کار خود را ارائه دهد. زمان و موضوع ارائه‌ی سمینار توسط استاد راهنما تعیین می‌گردد، لیکن زمان فوق نباید بیشتر از یک‌سال پس از تصویب رساله باشد.

ماده‌ی ۴۲:

دانشجو موظف است قبل از دفاعیه‌ی نهایی، موضوع رساله‌ی خود را در جلسه‌ای با حضور استاد راهنما و مشاوران و استادان علاقمند، تشریح نماید. رساله‌ی دانشجو پس از اصلاحات احتمالی آماده‌ی دفاع نهایی خواهد شد.

تبصره‌ی ۱: دفاع از رساله حداقل یک نیمسال پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله قابل انجام است، البته به شرطی که طول دوره‌ی دکتری کمتر از دو سال و نیم نشود.

تبصره‌ی ۲: مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی دکتری، چهار سال است. در صورت ضرورت و تحقق مفاد ماده‌ی ۳۷ این آیین‌نامه و به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، و پس از صدور مجوز کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به این مدت افزوده می‌شود.

ماده‌ی ۴۳:

دفاعیه‌ی نهایی پس از تدوین رساله توسط دانشجو و تأیید کیفیت و صحت مطالب آن از طرف استاد راهنما و اظهار نظر کتبی حداقل یک نفر از هیأت داوران (داور خارج از دانشگاه)، مبنی بر قابل دفاع بودن رساله، در حضور هیأت داوران انجام می‌گیرد.

تبصره: در صورتی که مطابق نظر داور، رساله پس از اصلاحات اساسی قابل دفاع باشد، موضوع با حضور استاد راهنما در کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه بررسی و نسبت به انجام اصلاحات و صدور مجوز مبنی بر قابل دفاع بودن رساله تصمیم‌گیری خواهد شد.

ماده‌ی ۴۴:

هیأت داوران متشکل از استادان راهنما و مشاور و چهار عضو هیأت علمی دانشگاه یا مؤسسات تحقیقاتی با مرتبه‌ی حداقل استادیاری و سابقه‌ی ۳ سال تدریس یا تحقیق در دوره‌ی تحصیلات تکمیلی می‌باشند، این اعضا توسط کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه به شرح ذیل تعیین می‌شوند:

- حداقل یکی از ۴ عضو هیأت علمی باید دارای مرتبه‌ی دانشیاری یا بالاتر باشد.
- حداقل دو عضو از ۴ عضو هیأت علمی باید از اعضای هیأت علمی سایر دانشگاه‌ها باشند.
- علاوه بر این چهار نفر، یک نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده، غیر از استاد راهنما و یا مشاور با حکم رسمی دانشکده به عنوان نماینده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در جلسه شرکت می‌نماید.

تبصره‌ها: جلسه‌ی دفاعیه حداقل با حضور استاد راهنما و سه عضو از چهار عضو هیأت علمی مذکور در ماده‌ی فوق رسمیت می‌یابد.

ماده‌ی ۴۵:

اداره‌ی جلسه‌ی دفاع نهایی با نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد.

ماده‌ی ۴۶:

شرط لازم برای دفاع از رساله‌ی دانشجویان دکتری چاپ یا پذیرش حداقل یک مقاله در مجلات معتبر علمی - پژوهشی نمایه شده، یا مجلات علمی - پژوهشی داخلی مورد تأیید وزارت علوم می‌باشد.

ماده‌ی ۴۷:

هیأت داوران در پایان جلسه‌ی دفاعیه، پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت رساله، با تکمیل فرم ارزشیابی جلسه‌ی دفاع (پیوست ۲)، ارزیابی نهایی را براساس میانگین نمرات به شرح ذیل انجام خواهد داد:

الف - قبول

۱. با درجه‌ی عالی ۱۸/۵۱ تا ۲۰

۲. با درجه‌ی بسیار خوب ۱۷/۰۱ تا ۱۸/۵

۳. با درجه‌ی خوب ۱۵/۵۱ تا ۱۷

۴. با درجه‌ی قابل قبول ۱۴ تا ۱۵/۵

ب - غیر قابل قبول (کمتر از ۱۴)

تبصره‌ی ۱: چنانچه رساله‌ی دانشجو غیر قابل قبول ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو می‌تواند طی حداکثر شش ماه، به شرطی که از حداکثر مجاز سنوات تحصیلی وی تجاوز نکند، اصلاحات لازم را انجام دهد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع نماید.

تبصره‌ی ۲: اعطای نمره از سوی داوران صرفاً برای محاسبه‌ی میانگین و تعیین درجه‌ی قبولی یا مردودی رساله انجام می‌گیرد.

فصل هشتم

شرایط و وظایف استاد راهنما

ماده‌ی ۴۸:

استاد راهنمای دوره‌ی دکتری از اعضای هیأت علمی تمام وقت گروه با حداقل سابقه‌ی سه سال تدریس و همکاری موفق در کارشناسی ارشد (حداقل تدریس در سه نیمسال متناوب) و راهنمایی حداقل دو پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می‌گردد.

تبصره: ادر موارد خاص بنا به پیشنهاد کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه، استاد راهنما می‌تواند به صورت مستقل از سایر دانشگاه‌ها انتخاب شود.

ماده‌ی ۴۹:

استاد راهنما باید به تشخیص گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در زمینه‌ی موضوع رساله با توجه به سابقه‌ی تحصیل و سوابق تدریس و تحقیق، متخصص باشد.

ماده‌ی ۵۰:

استاد راهنما باید در دو سال گذشته یک مقاله‌ی علمی- پژوهشی (بدون در نظر گرفتن نام دانشجو، نفر اول باشد یا نویسنده‌ی مسؤول باشد) در مجلات علمی معتبر به چاپ رسانده باشد. چاپ مقاله در مجلات داخلی دانشگاه مازندران نیز مورد قبول می‌باشد.

ماده‌ی ۵۱:

استاد راهنما باید دارای سابقه‌ی خوب در اتمام به موقع پایان‌نامه‌ی دانشجویان (کارشناسی ارشد و دکتری) باشد.

ماده‌ی ۵۲:

استاد راهنما موظف است با توجه به امکانات پژوهشی موجود، رساله‌ی دانشجو را تعریف و به نحوی هدایت کند که در موعد مقرر به اتمام برسد. مشکلات موجود باید به موقع به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده گزارش شود.

ماده‌ی ۵۳:

استاد راهنما موظف است در مرحله‌ی آموزشی به ازای هر دانشجو در هفته حداقل ۶ ساعت و در مرحله‌ی پژوهشی ۴ ساعت از وقتش را به رفع اشکالات آموزشی و پژوهشی دانشجویان دکتری اختصاص دهد و آن را به مدیر تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نماید.

ماده‌ی ۵۴:

سقف تعداد رساله برای راهنمایی دانشجویان دکتری (به ازای هر ورودی) با توجه به حضور تمام وقت استاد و ظرفیت خالی برای هدایت کیفی، یک رساله می‌باشد.

تبصره: در صورت احراز یکی از شرایط زیر، تعداد رساله از یک به دو افزایش می‌یابد:

- داشتن قراردادهای تحقیقاتی مورد تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه با خارج از دانشگاه در ارتباط با پروژه‌ی تحقیقاتی دانشجوی دکتری.

- داشتن دو مقاله‌ی چاپ شده در مجلات علمی در دو سال گذشته که متقاضی، نویسنده‌ی مسؤول یا بدون در نظر گرفتن نام دانشجو، نفر اول باشد.

این آیین‌نامه در ۵۴ ماده و ۲۲ تبصره، در تاریخ ۸۷/۷/۲۲ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده و از تاریخ ابلاغ برای همه‌ی دانشکده‌های تحصیلی مجری دوره‌ی دکتری لازم‌الاجراست و کلیه آیین‌نامه‌های مغایر آن لغو می‌گردد. نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و تفسیر مواد آن به عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.